

Sygn. akt I CSK 575/13

POSTANOWIENIE

Dnia 14 maja 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Irena Gromska-Szuster

w sprawie z wniosku C. A. S.
przy uczestnictwie W. J. S.
o zniesienie współwłasności,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 14 maja 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika W. J. S.
od postanowienia Sądu Okręgowego w W.
z dnia 17 kwietnia 2013 r., sygn. akt V Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Okręgowy w W., w wyniku apelacji uczestnika postępowania, zmienił częściowo postanowienie Sądu pierwszej instancji w ten sposób, że obniżył zasądzoną od uczestnika na rzecz wnioskodawcy spłatę wynikającą z przyznania uczestnikowi nieruchomości będącej przedmiotem zniesienia współwłasności oraz zmienił terminy płatności dwóch rat, na które rozłożona została ta należność.

Zmiana ta wynikała między innymi z ustalenia niższej wartości nieruchomości w oparciu o opinię biegłej B. S., wydaną w postępowaniu apelacyjnym, którą Sąd Okręgowy uznał za miarodajną nie dzieląc zgłoszonych do niej zarzutów uczestnika. Wskazał, że na wniosek uczestnika biegła wydała oprócz opinii zasadniczej także opinię uzupełniającą, w której odniosła się w sposób wyczerpujący i nie budzący wątpliwości do wszystkich zgłoszonych przez niego zarzutów, w tym także do kwestii doboru nieruchomości podobnych. W tej sytuacji Sąd uznał za nieuzasadniony wniosek uczestnika o dalsze ustne uzupełnienie opinii przez biegłą lub dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego i powołał się w tym zakresie na orzecznictwo Sądu Najwyższego określające sytuacje, w których wniosek taki należałoby uznać za uzasadniony oraz sytuację, w których nie ma podstaw do dalszego uzupełniania opinii biegłego lub dopuszczania dowodu z opinii innego biegłego.

Sąd Okręgowy uznał też za nie udowodnione twierdzenie uczestnika postępowania, że między nim i wnioskodawcą została zawarta umowa, w której uczestnik zobowiązał się do odrzucenia spadku po ojcu, w zamian za co wnioskodawca miał przenieść na uczestnika swój udział w nieruchomości będącej przedmiotem zniesienia współwłasności jak również twierdzenie, iż nakłady czynione przez ojca uczestników na nieruchomość miały stanowić darowiznę na rzecz uczestnika postępowania. Omawiając przeprowadzone w tym przedmiocie dowody stwierdził, że żaden z nich nie potwierdził tych okoliczności.

W skardze kasacyjnej opartej na obu podstawach, uczestnik postępowania jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał na

występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego co do dopuszczalności uwzględnienia przy określaniu spłat należnych współwłaścicielowi dokonanego poprzednio na jego rzecz przysporzenia, w tym wynikającego ze zrzeczenia się praw na rzecz uprawnionego do spłaty, co w szczególności dotyczy przypadku, gdy przysporzenie jest konsekwencją odrzucenia spadku przez zobowiązanego do spłaty, w wyniku czego następuje przysporzenie po stronie uprawnionego i zubożenie po stronie zobowiązanego do spłaty, w sytuacji, gdy odrzucenie spadku traktowane jest przez zainteresowanych jako forma rozliczenia związana ze zniesieniem współwłasności.

Wskazał też na istnienie zagadnienia prawnego oraz konieczność wykładni przepisu art. 286 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. co do tego, czy w postępowaniu nieprocesowym na sądzie spoczywa obowiązek zażądania ustnego wyjaśnienia opinii biegłego złożonej na piśmie, wobec obowiązywania zasady bezpośredniości wyrażonej w art. 235 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., czy też – w świetle postanowień art. 286 i art. 515 k.p.c. - pozostawione jest to uznaniu sądu, także w sytuacji, gdy wnosił o to uczestnik postępowania.

Stwierdził również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, bowiem zaskarżone postanowienie w zakresie zasądzonych spłat zostało wydane w oparciu o opinię biegłej nie spełniającą wymagań przewidzianych w art. 152 ust.1 w zw. z art. 153 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt.16 u.g.n. oraz w par.4 ust.1 i 4 § 55 ust. 1-2 i § 56 ust.1-3 rozp. RM z dnia 21 września 2004 r. w sprawie wyceny nieruchomości i sporządzania operatu szacunkowego (Dz. U. z 2004 r., poz. 2109), jak również wobec rozłożenia zasądzonej spłaty na dwie raty, co w świetle ustalonego materiału dowodowego sprawy doprowadzi do licytacyjnej sprzedaży nieruchomości, w której uczestnik mieszka od wielu lat.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Bez wątpienia w sprawie nie występuje pierwsze zagadnienie prawne, gdyż Sąd Okręgowy uznał, że uczestnik nie wykazał zawarcia z wnioskodawcą umowy o zrzeczeniu się praw do spadku po ojcu w zamian za zrzeczenie się przez wnioskodawcę udziału w nieruchomości jak również nie wykazał, że nakłady na nieruchomość czynione przez ojca uczestników stanowiły darowiznę na rzecz

uczestnika. Te twierdzenia uczestnika nie zostały zatem przyjęte przez Sąd Okręgowy do podstawy faktycznej zaskarżonego orzeczenia, którą Sąd Najwyższy jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), nie mogą więc stanowić podstawy do formułowania istotnego zagadnienia prawnego, gdyż w takiej sytuacji jest ono oderwane od ustaleń faktycznych sprawy i jako abstrakcyjne, w ogóle nie może być przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w ramach postępowania kasacyjnego.

Drugie zagadnienie prawne, a raczej potrzeba wykładni wskazanych przepisów, także nie może stanowić skutecznej podstawy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż nie jest to poważne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt.1 k.p.c., jak również nie występują poważne wątpliwości ani rozbieżności w orzecznictwie sądowym co do wykładni tych przepisów w przedstawionym przez skarżącego zakresie. Sąd Najwyższy bowiem już wielokrotnie wypowiadał się w tym przedmiocie, na co wskazał sam skarżący. Trudno uznać orzeczenia te za rozbieżne i wymagające ujednolicenia wykładni skoro w każdym z nich Sąd Najwyższy odnosi wyrażone stanowisko do konkretnych okoliczności danej sprawy, a zatem ewentualne różnice wynikają w istocie z różnych okoliczności spraw. Podsumował to jednoznacznie Sąd Najwyższy w cytowanym także przez skarżącego wyroku z dnia 16 kwietnia 1999 r. II UKN 558/98, (OSNAPiUS 2000/13/520) stwierdzając, że niezależnie od tego, który sposób rozumienia art. 286 k.p.c. przyjmie sąd rozpoznający sprawę, powinien w każdej sytuacji rozważyć i racjonalnie ocenić potrzebę, a nawet konieczność wezwania biegłego na rozprawę w celu wyjaśnienia pojawiających się wątpliwości.

W rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy niewątpliwie rozważył i ocenił jako nieuzasadniony wniosek uczestnika o wezwanie biegłej do uzupełnienia po raz kolejny opinii tym razem ustnie na rozprawie i dał temu wyraz w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia szczegółowo rozważając wszystkie zarzuty uczestnika. Skarżący w istocie kwestionuje prawo Sądu do dokonania takiej oceny, co w świetle cytowanych także przez niego orzeczeń nie znajduje uzasadnienia.

Nie występuje również przesłanka przedsądu przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. gdyż skarżący nie wykazał, że w sprawie doszło do oczywistego,

a więc kwalifikowanego naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisów prawa, widocznego od razu przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby głębszej analizy oraz że w wyniku takiego naruszenia przepisów zapadło w drugiej instancji orzeczenie oczywiście wadliwe. Sam zarzut naruszenia, nawet oczywistego, określonego przepisu nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż mimo oczywistego nawet naruszenia przepisu orzeczenie może być prawidłowe (porównaj między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r. I PKN 34/01, OSNP 2004/6/100, z dnia 10 stycznia 2003 r. V CZ 187/02, OSNC 2004/3/49 i z dnia 11 stycznia 2008 r. I UK 285/07, niepubl.).

Uzasadnienie przez skarżącego tej przesłanki przedsądu opiera się na zarzutach dotyczących opinii biegłej, które Sąd Okręgowy już rozważał w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia i w rzeczywistości jest polemiką ze stanowiskiem Sądu w tym zakresie, co mogłoby ewentualnie stanowić uzasadnienie podstawy kasacyjnej, jednak nie prowadzi do oceny, że doszło do ewidentnego, rażącego naruszenia prawa we wskazanym wyżej rozumieniu.

Podobnie należy ocenić zawartą w tej części uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania polemikę skarżącego z rozłożeniem zasądzonej spłaty jedynie na dwie raty, a dodatkowo trzeba stwierdzić, że w polemice tej powołuje się on na okoliczności faktyczne nie ustalone przez Sąd Okręgowy, co jest niedopuszczalne i wywodzi z nich twierdzenia będące jedynie przypuszczeniami nie znajdującymi oparcia w podstawie faktycznej sprawy.

Z tych wszystkich przyczyn Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu.